

Good governance management of wangchai subdistrict administrative organization, nam phong district, khon kaen province

Churanee Somchaiyanon ^{1*} and Pichairat Muenduang ²

^{1,2} Pitchayabundit College.

* Corresponding author. E-mail: Churanee68@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization, 2) compare the management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level, average monthly income, and occupation, and 3) propose guidelines for the development of management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization. The sample group used in this research was 380 people living in Wangchai Subdistrict Administrative Organization by using Yamane's formula. The instrument used for data collection was a questionnaire with a reliability value of 0.820. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis. Hypothesis testing was done using t-test and f-test.

The results of research were found that:

1. The overall management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the principle of value, followed by the principle of morality, and the aspect with the lowest average value was the principle of the rule of law.
2. Comparison of the management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level, average monthly income, and occupation. Overall, people with different genders, ages, education levels, average monthly income, and occupations have no different opinions on the management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization.
3. The guidelines for developing the management according to the principles of good governance of Wangchai Subdistrict Administrative Organization include: It should give importance to the organization, set up an action plan according to the urgency of the development of the agency, and work according to the plan.

Keywords: Management, Good Governance, Subdistrict Administrative Organization.

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

จุราณี สมชัยยานนท์ ^{1*} และ พิชัยรัฐ หมื่นด้วง ²

^{1,2} วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

* Corresponding author. E-mail: Churanee68@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย จำนวน 380 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.820 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (f-test)

ผลการวิจัยพบว่า:

1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม
2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ได้แก่ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์การมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, หลักธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล

© 2026 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นภาพสะท้อนของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งนับได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิและอำนาจในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมหรือภารกิจสาธารณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้น ๆ อันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การดำเนินงานของการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมต้องมีผู้รับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดสรรและบริหารงบประมาณ รวมถึงการบรรจุ แต่งตั้ง หรือมอบหมายบุคคลให้เข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ โดยการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องยึดถือหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ นอกจากนี้ การบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่นยังต้องใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างโปร่งใส ตลอดจนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมตามลักษณะของแต่ละภารกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น (สนิท จรอนันต์, 2543)

สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของยุคสมัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน ส่งผลให้โครงสร้างและรูปแบบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพแวดล้อมภายนอกจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบการบริหารงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการในหลายด้าน ด้วยเหตุนี้ สังคมโลกจึงหันกลับมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในการบริหารงานของแต่ละประเทศ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนองค์การและหน่วยงานต่าง ๆ ในวงกว้าง ดังนั้น การบริหารจึงถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ รวมถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น ๆ ในปัจจุบัน รูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าในอดีต อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันที่สูงขึ้น แม้กระนั้น การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐของไทยยังอยู่ในระยะของการปรับตัว และยังคงคุ้นเคยกับรูปแบบการบริหารจัดการแบบแยกส่วน หรือที่เรียกว่า Fragment Administration ซึ่งลักษณะการบริหารเช่นนี้ส่งผลให้หน่วยงานและบุคลากรในแต่ละฝ่ายมุ่งเน้นการปฏิบัติงานเฉพาะในขอบเขตความรับผิดชอบของตนเองเป็นหลัก ขาดการประสานความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบริหารงานโดยรวมยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร และไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมได้อย่างเต็มที่ (ภมร วงษ์ศรีจันทร์, 2559)

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาเบื้องต้นหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การ โดยปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลให้การดำเนินงานหลายโครงการไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ การดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ยังประสบปัญหาความล่าช้า อันเนื่องมาจากกระบวนการทำงานที่ซับซ้อน และการขาดการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังขาดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างทันที่ทันที่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงานลดลง อีกทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลยังประสบปัญหาในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ เช่น ข้อมูลงบประมาณ แผนพัฒนาท้องถิ่น และผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและโปร่งใส ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อใช้ในการตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมในการติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานต้องรับภาระงานจำนวนมากเกินสมควร ประกอบกับการปรับเปลี่ยนและการโอนย้ายบุคลากรที่เกิดขึ้นอยู่เป็นระยะ ทำให้เกิดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ส่งผลให้กระบวนการทำงานมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เกิดความล่าช้า และไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย, 2568)

จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสนับสนุนในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการบริหารงานที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ มีข้อมูลที่

ถูกต้องและทันสมัย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือประเมินการบริหารจัดการของ อบต.วังชัย ว่ามีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลเพียงใด รวมถึง ช่วยให้ องค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น วางแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหาร ให้มีความ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อประชาชนได้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 หมู่บ้าน ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 7,729 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง (Actual population) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบบค่า ประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และ ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 380 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 6 ด้าน เป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยไปยังผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการประชาสัมพันธ์และประสานงานให้ประชาชนตอบแบบสอบถามตามวันและเวลาที่กำหนด

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ไปแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามวันและเวลาที่นัดหมาย พร้อม แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ภายในวันเดียวกัน

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งดำเนินการลงรหัสข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับในการวิจัยผลโครงการครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ สถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวน (n) และ ค่าร้อยละ (percentage)

5.2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยพิจารณาจากขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการแบบสอบถามผลที่ได้จากการแปลผล ดังนี้ (สำเร็จ จันทรสุวรรณ, 2547)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ระดับปานกลาง

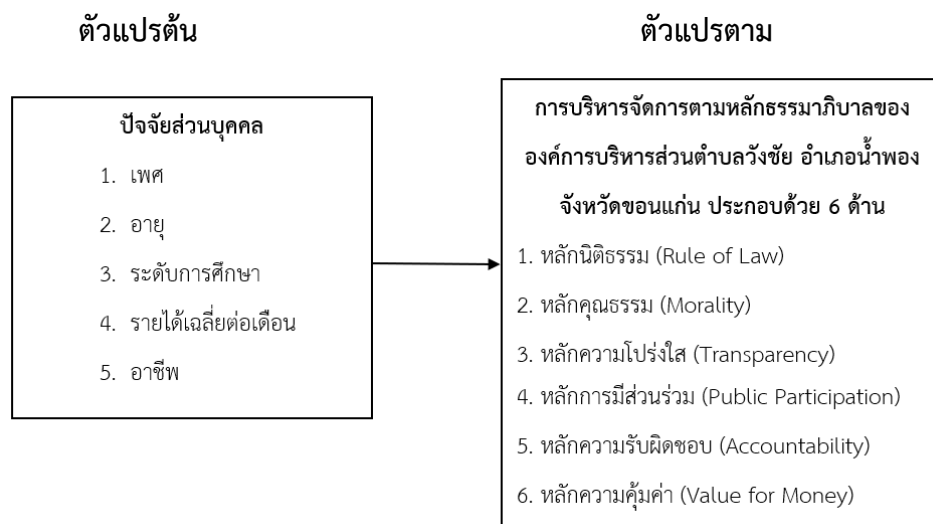
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และใช้สถิติ One-Way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหากผลการวิเคราะห์พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะดำเนินการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffé (Scheffé's Method)

5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึก วิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ และพรรณนาวิเคราะห์ นำเสนอแบบ บรรยายความเรียง เพื่อให้ทราบประสิทธิผลของตัวชี้วัดที่ได้ศึกษา เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.05 อายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.84 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 34.21 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.79 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 46.58

2. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 1 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.39	0.77	ปานกลาง
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.90	0.62	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.54	0.70	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.51	0.58	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.87	0.68	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.23	0.40	มากที่สุด
รวม	3.74	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.90$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.39$) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในการออกข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นที่ยอมรับของชุมชน ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมา คือ ข้อ 6. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยพัฒนาบุคลากรทั้งพนักงานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.59$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยออกข้อบังคับเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ($\bar{X} = 3.18$)

2. ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ข้อ 9. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยตระหนักในหน้าที่ของตน มุ่งรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ และพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผลตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย มีมาตรฐานจริยธรรม หรือกรอบกติกาการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาทุกคน โดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง ($\bar{X} = 3.78$)

3. ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยประกาศข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมา คือ ข้อ 11. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรู้ตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 โดยคำนึงถึงความเหมาะสมที่ทำให้ประชาชนได้รับ

รู้อย่างกว้างขวางที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 14. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยประชาสัมพันธ์ข้อบังคับกฎหมายระเบียบ คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และต้องปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.41$)

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนหรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา คือ ข้อ 26. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย เปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการ ($\bar{X} = 3.69$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 23. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้สภา องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบังคับตำบลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ($\bar{X} = 3.35$)

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 30. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยนำเอาโครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็แจ้งให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ ข้อ 29. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย มีความจริงใจในการนำโครงการ/กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน/ประชาคมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน ($\bar{X} = 3.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 27. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย จัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรมและทั่วถึงทั้งในและนอกสถานที่ ให้ประชาชนเป็นที่พึงได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน ($\bar{X} = 3.59$)

6. ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 32. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่าของฝ่ายบริหาร ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา คือ ข้อ 31. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยดำเนินแผนงาน / โครงการ โดยจัดลำดับจำเป็นเร่งด่วนว่าจะทำโครงการอะไรก่อน - หลัง เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 35. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ตีอรรถราคากับผู้รับจ้างในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ เพื่อให้มีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น ($\bar{X} = 4.10$)

3. การเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้	p-value	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน	t-test	0.118		✓
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน	One-Way ANOVA	0.157		✓

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้	p-value	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน	One-Way ANOVA	0.298		✓
4. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน	One-Way ANOVA	0.723		✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยแนวทางสำคัญ ได้แก่ ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดแผนปฏิบัติงานขององค์กร โดยจัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงาน และดำเนินการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกกฎหมายหรือข้อบังคับที่มีผลบังคับใช้กับชุมชน จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจากภาคประชาชน เช่น คณะกรรมการติดตามการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อเสริมสร้างกระบวนการตรวจสอบที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม และส่งเสริมการทำงานเชิงรุกและการรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน โดยไม่หลีกเลี่ยงหรือโยนความรับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อประชาชน

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น อาจมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น เช่น การจัดเวทีประชาคม หรือการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น การเผยแพร่แผนงาน งบประมาณ และผลการดำเนินงานผ่านเว็บไซต์หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน และรายงานความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนและบริหารงบประมาณอย่างรัดกุม ตรงเป้าหมาย และลดความสูญเปล่าในการใช้งบประมาณ รวมถึง มีการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกกลุ่มหรือพรรคพวก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2561) ที่พบว่าระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู อำเภอน้ำพอง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.18 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.47 รองลงมาคือ หลักความรับผิดชอบต่อผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.39 หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.16 หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.14, หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.05 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.97 นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรายุ ทินจง และชาญยุทธ หาญชนะ (2567) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ รองลงมาคือด้านหลักความเสมอภาค ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองยังมีข้อจำกัดในการสื่อสารและการชี้แจงการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและครอบคลุมหลักธรรมาภิบาลทุกด้าน ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบยังไม่สามารถมองเห็นผลลัพธ์ของการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2566) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองแวงแก้มหอม อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองแวงแก้มหอม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลหนองแวงแก้มหอมมีความสามารถในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลได้อย่างครบถ้วนและเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่สามารถมองเห็นผลลัพธ์ของการพัฒนาได้อย่างชัดเจน การดำเนินงานขององค์กรมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีผลงานที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งย่อมส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้ชุมชนมีความอยู่ดีมีสุขและได้รับการยอมรับจากสังคมโดยรวม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิณพ ปัญญาวัฒน์ และโกศล สอดส่อง (2567) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักประสิทธิผล รองลงมาคือด้านหลักการตอบสนอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักสำนึกรับผิดชอบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะที่ทำการปกครองอำเภอโนนสังให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินงาน เช่น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ งบประมาณ และการตัดสินใจต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและโปร่งใส นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการ เช่น การรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนงานต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งมีการบริหารจัดการและต่อรองราคาให้ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ให้มากที่สุด ส่งผลให้เกิดงบประมาณคงเหลือที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในพื้นที่อาจได้รับประสบการณ์จากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเข้าถึงบริการ การมีส่วนร่วม หรือความโปร่งใสในการดำเนินงาน ทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมาก แม้จะมีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน ประชาชนอาจรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย จากช่องทางเดียวกัน เช่น วิทยุชุมชน ป้ายประกาศ ประชุมหมู่บ้าน หรือตัวแทนชุมชน จึงมีกรอบความคิดหรือทัศนคติที่สอดคล้องกัน ประชาชนในพื้นที่อาจมีความคาดหวังต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่ใกล้เคียงกัน และองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อาจสามารถตอบสนองความคาดหวังเหล่านั้นได้อย่างเพียงพอ ไม่ว่าผู้ประเมินจะมีฐานะหรือลักษณะประชากรอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรายุ ทินจง และชาญยุทธ ชาญชนะ (2567) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผลการวิจัยพบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าโดยภาพรวมความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการรับรู้และการประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองไม่ได้รับอิทธิพลจากความแตกต่างของปัจจัยส่วน

บุคคลดังกล่าว ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินพ ปัญญวัฒน์ และโกศล สอดส่อง (2567) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าโดยภาพรวมประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู มีแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีมาตรฐานการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งผลให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับการบริการและรับรู้การดำเนินงานของหน่วยงานในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนมีความคล้ายคลึงกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล นอกจากนี้ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลยังเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากประชาชน เนื่องจากยึดหลักสำคัญ เช่น หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา หรืออาชีพก็ตาม

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม
2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ได้แก่ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์การมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 ส่งเสริมความรู้และความเข้าใจด้านกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายท้องถิ่น กฎหมายปกครอง และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน อันจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง กฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายผังเมือง ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น

1.2 บังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยควรกำหนดแนวทางและมาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชนหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รวมถึงควรมีระบบกำกับดูแลและตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส มีเหตุผล และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย เพื่อลดปัญหาการใช้อำนาจโดยมิชอบและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

1.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างและปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำและปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทั่วถึง มีการประชาสัมพันธ์ร่างข้อบัญญัติล่วงหน้าอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อคิดเห็นหรือ

ข้อเสนอแนะก่อนนำไปประกาศใช้จริง ซึ่งจะช่วยให้ข้อบัญญัติมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น

1.4 จัดตั้งหรือพัฒนาระบบการร้องเรียนและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยควรจัดตั้งหรือพัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะจากประชาชนให้มีความสะดวก เข้าถึงง่าย เป็นมิตร และปลอดภัย เช่น การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนโดยเฉพาะ หรือการใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กันไป พร้อมทั้งควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่มีความเป็นอิสระและเป็นธรรม รวมถึงมีการรายงานผลการดำเนินงานหรือผลการตรวจสอบให้ประชาชนรับทราบอย่างโปร่งใส

1.5 เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เคารพกฎหมายและยึดมั่นในจริยธรรม ควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดหลักนิติธรรมและจริยธรรม โดยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมถึงยึดถือกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ นอกจากนี้ อาจมีการสร้างแรงจูงใจ เช่น การยกย่อง เชิดชูเกียรติ หรือให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อส่งเสริมค่านิยมที่พึงประสงค์ภายในองค์กรอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุ ทินจง และชาญยุทธ หาญชนะ. (2567). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลทรายทอง อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต).
- พิชัยรัฐ หมั่นดวง. (2561). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต).
- ภมร วงษ์ศรีจันทร์. (2559). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตาลี อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีประทุม).
- วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง. (2566). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองแวงแก้มหอม อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต).
- สนธิ จรอนันต์. (2543). *ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุชม.
- อภิณพ ปัญญวัฒน์ และโกศล สอดส่อง. (2567). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต).
- องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย. (2568). *ข้อมูลพื้นฐาน*. องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York.